

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Λ. ΠΙΕΡΡΗΣ

ΚΥΚΛΟΣ ΚΘ'

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2015 - 2016

*Η Ταυτότητα του Ελληνισμού
στην Ιστορία (c. 1104 – 404 π.Χ.)*

Η

η Αιωνιότητα στον Χρόνο

(Παραλλαγές στο «Γνώθι σαυτόν»)

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ 33^ο

Πέμπτη 28 Ιουλίου 2016

*Καταληκτικό Σεμινάριο
και Χωρολογική Συνάντηση*

«Τέλος» φετινής Περιόδου

*Ultima Cumaei venit iam carminis aetas:
magnus ab integro saeculorum nascitur ordo.
Iam redit et Virgo, redeunt saturnia regna:
iam nova progenies caelo demittitur alto.
Tu modo nascenti puero, quo ferrea primum
desinet ac toto surget gens aurea modo,
casta fave Lucina: tuus iam regnat Apollo.*

...

*Adspice convexo nutantem pondere mundum
terrasque tractusque maris caelumque profundum,
adspice venturo laetantur ut omnia saeclo.*

Vergilius, Ecloga IV, vv. 4-10; 50-52

Στους φοβερούς εμφύλιους σπαραγμούς της Ρωμαϊκής Πολιτείας, όταν εσφάδαζε τα έσχατα ο παρερχόμενος Κόσμος και η Ρώμη κατελάμβανε τον ιστορικό άξονα της οικουμενικής ολοκλήρωσης, ο Ποιητής διέβλεψε στον επιθανάτιο ρόγχο του παλαιού τις οδύνες τοκετού του Νέου.

Η Σιδηρά Εποχή πέθαινε σε ένα φρικτό όργιο σιδήρου.

Ο Ησίοδος είχε προβλέψει το τέλος της. Όταν οι άνθρωποι με το που γεννιούνται θα΄ ναι πολιοκρόταφοι.

*Ζεὺς δ' ὀλέσει καὶ τοῦτο γένος μερόπων ἀνθρώπων,
εὗτ' ἂν γεινόμενοι πολιοκρόταφοι τελέθωσιν.*

Ησίοδος, *Ἔργα καὶ Ἡμέραι*, 180-1

Ένας βίος χωρίς ουσιαστική εφηβεία, όπου τα παιδιά ευθύς θα μαθαίνουν να μεγαλοφέρνηουν. Μια ζωή πρακτικής σοβαρότητας, μετρημένου λογαριασμού, τεχνητής τακτοποίησης. Χωρίς θείο παιχνίδι και το μειδίαμα αναβλύζουσας χαράς στην πλησμονή της ύπαρξης.

Σιβυλλικοί χρησμοί και «λόγια» Ετρουσκικά πρόβλεπαν την βασιλεία του Απόλλωνα στους έσχατους καιρούς ενός εφθαρμένου και σηπόμενου κόσμου. **Μόνο ο πρωθήβης Άναξ δύναται την μαγεία της ανανέωσης.**

Renovatio mundi ήταν η ιδεολογία της νεοσυσταθείσας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας που ο Αύγουστος, Σεβαστός Πατήρ Πατρίδος, καλλιέργησε.

Στις Εορτές του Αιώνας που ο Πρώτος διοργάνωσε υπό την θρησκευτική του ιδιότητα με τον Αγρίππα ως XVviri sacris faciundis στις 1-3 Ιουνίου του 17 π.Χ., τον τελετουργικό ύμνο στον Απόλλωνα και την Άρτεμη, το «Carmen Saeculare», συνέθεσε ο Οράτιος σε αρχαιΐζουσα απλότητα, poeta laureatus και αυτός όπως ο Βιργίλιος.

Στο Palatium, στον αναδομημένο δίκην Ακροπόλεως από τον Αύγουστο Παλατίνο λόφο, κεντρικό της Επταλόφου, ο μέγας και διαπρεπής νέος Ναός του Απόλλωνος προωριζετο για εστιακό σημείο του ανανεωμένου κράτους.

Η τέχνη γενικώς κλασικίζει αποφασιστικά. Στον μεγαλοπρεπή Βωμό της Ειρήνης (Ara Pacis) ο κλασικισμός γίνεται ιδεολογία.

Σε κάθε αναγέννηση της ιστορίας το κλασσικό θαύμα αποτελεί την κυρίαρχο δυναμική αναδόμησης. Γιατί είναι η μαγεία της Αιώνιας Νεότητας. Ο πολιτισμός του Απόλλωνα.

Αλλά οι Λατινικές δεσπόζουσες αξίες (fides, pax, honor, pudor, virtus), αν και δεσμευθείσες στο άρμα ελάφων, ή εναλλακτικά λεόντων, του Άνακτα, δεν ταίριαζαν στην βασιλεία του Παιδός Εφήβου. Η δυσαρμονία προκαλεί αστάθεια δομής, σύγχυση ιδεών και διάσταση ιδέας και πραγματικότητας. Η Οικουμενική Αυτοκρατορία έγινε γρήγορα πεδίο αδυσώπητου πολιτισμικού πολέμου υπό την μορφή ανταγωνισμού ολοκληρωτικών θρησκευτικών πίστευων.

Το θαύμα της ιστορίας είναι η ιστορία των επτά αιώνων χρονικής βασιλείας του κατ' εξοχήν Ελληνικού Θεού (ό Έλλήνων Θεός, Ηρόδοτος Α 87, 3; 90, 2). Ο καθ' αυτό πολιτισμικός Ελληνισμός είναι η καθαρή μορφή της αιωνιότητας στον χρόνο. Αυτήν μελετούμε ιδιαίτερα στην φετινή περίοδο – ένα ιστορικό πρόβλημα, ένα φιλοσοφικό ζήτημα και ένα υπαρξιακό επίταγμα ταυτοχρόνως, αφού στην περίπτωσή μας οι μορφές του Ελληνισμού εκφράζουν την ταυτότητα της ουσίας μας. Έχει και αυτήν την ανάγνωση η Δελφική επιταγή του Γνώθι σαυτόν. Ο Απόλλων είναι η απόλυτη Ιδέα του εαυτού μας, καθώς και το υπέρτατο «τέλος» της (ανθρώπινης) ύπαρξης.

Αυτήν την **Πέμπτη, 28 Ιουλίου, στις 8.30 το βράδυ**, τελευταία συνάντηση του τρέχοντος Κύκλου των σεμιναρίων θα συνυφάνω τα διάφορα νήματα των αναζητήσεών μας. Συγκεφαλαιώνονται σε τέσσερες διαστάσεις της συνολικής προβληματικής.

- 1/ Ταυτωτική και οντολογική: πρόβλημα αυθεντικότητας της ύπαρξης, τάση μεταξύ επιφάνειας και βάθους του Είναι.
- 2/ Υπαρξιακή: πρόβλημα νοήματος και λύτρωσης της ύπαρξης, τάση μεταξύ αιωνιότητας και χρόνου.
- 3/ Μεταφυσική: πρόβλημα αρχών της ύπαρξης, τάση μεταξύ μονισμού και δυισμού.
- 4/ Ιστορική (συλλογικά και ατομικά): πρόβλημα νόμων του γίνεσθαι, της εξέλιξης στον χρόνο, τάση μεταξύ μοίρας και βούλησης, μεταξύ έρωτα και ελευθερίας, μεταξύ αυτοτελείωσης και αυτοπροσδιορισμού, - και πως η άμοιρη βούληση και η ανέραστη ελευθερία και η ατελής αυτοεπιλογή αποκαλύπτονται ως φαντασιακές προβολές της πιο στυγνής

μηχανιστικής ανάγκης είτε επιστημονικών νόμων είτε κανονιστικής αυτοθέσμησης.

Θα εξετάσω στις τέσσερις διαστάσεις την βασική προβληματική του Ελληνισμού σε σχέση με την ιστορία του από το (περίπου) 1104 έως το 404 π.Χ., από την Κάθοδο των Δωριέων στην Πελοπόννησο στην Δωρική νίκη του Πελοποννησιακού Πολέμου. Θα επανέλθω στα του 5^{ου} αιώνα, στην «δραματική» ενηλικίωση. Τι θέλει ο Διόνυσος με τον Απόλλωνα;! Και ο Νους από το άλλο μέρος; Μεταξύ θεάτρου και Αναξαγόρα και διανοουμένων στην Αθήνα, ο Απόλλων συννέφιασε.

Θα μας χρειασθεί η θεωρία των τριών θεμελιωδών θρησκευτικών αρχετύπων, της αρχής της χθόνιας γονιμότητας, της αρχής της ουράνιας ισχύος, και της αρχής της αιώνιας νεότητας.

Και για να συνοψίσω στο απόλυτα ουσιώδες και θεμελιακό τις προβληματικές που δηλώνουν οι προαναγγελλμένοι τίτλοι των τριών τελευταίων σεμιναρίων του παρόντος Κύκλου, θα πώ απλά ότι θα μιλήσω πάνω στο εξής θέμα:

Τί είναι το Κάλλος;

ή

περί Νου και Έρωτα

Το βράδυ της Πέμπτης αρχίζουμε το φετινό «τέλος» του Κύκλου, με επιστέγασμα την Συνάντηση της Ανδρίτσεινας Παρασκευή με Τρίτη. Ο Ναός του Επικουρίου Απόλλωνα αποτελεί ιδεώδες τέρμα και πέρας και όριο της πορείας μας τους τελευταίους εννέα μήνες.

Το πρόγραμμα της Συνάντησης το έστειλα την προηγούμενη φορά. Καλό θα είναι να το συμβουλευθείτε ακόμη και αν δεν έλθετε στην Φιγαλεία.

Τριμερής μελέτη μου για τον Ναό με τίτλο:

Ο Ναός του Επικουρίου Απόλλωνος στις Βάσσες της Φιγαλείας

(Θρησκεία – Ιστορία – Τέχνη)

θα δημοσιευθεί αμέσως προσεχώς στην «*Τριφυλική Εστία*» και για αυτό δεν την κυκλοφορώ εδώ. Γίνεται προσπάθεια να είναι ο τόμος έτοιμος στην Συνάντηση κατά την ημερίδα της Κυριακής, την οποία συνδιοργανώνουμε με το περιοδικό και τον Σύλλογο Κυπαρισσίων «*Η Αρκαδιά*».

Τα σεμινάρια περιλαμβάνουν ανάλυση και συζήτηση. Στόχος είναι να ολοκληρώνονται μέσα σε ένα δίωρο, αρχίζοντας πια νωρίτερα, ει δυνατόν ακριβώς στις 8.30.

Πραγματοποιούνται στην Αίθουσα Διαλέξεων του Μεγάρου Λόγου και Τέχνης, Πλατεία Γεωργίου Α', 2^{ος} όροφος.